

NAZARETBERICHTEN

Kleine zusters van Nazaret
Mei 2013

Tiende jaargang – Mei 2013

Verantwoordelijke uitgever:

Kleine zuster Magda Smet, Cederstraat 61, 9000 Gent

Inhoud

Inhoudsopgave	3
Weet je het nog?	4
Trouw... een trouw... twee trouwen	6
Libanon: 25 jaar Dbajeh	14
Begaan zijn met de miserie van anderen.....	19
Paris, fête des nations	26
Zuid Amerika.....	30
Een nederige en vernederde Kerk	39
Van ons heen gegaan	47
Varia	47

WEET JE HET NOG?...

Opnieuw komen we met lectuur over ons fraterniteitsleven. Elke fraterniteit heeft steeds haar eigen verhalen. Ze spreken over gewone en minder gewone feiten en ontmoetingen, over gedeelde verwachtingen, dromen en zorgen, over de stap van vreemd naar vriend, over loslaten en verder gaan... Wat kleine zusters daarin beweegt is het diepe verlangen *"om menswaardig en toegewijd om te gaan met de mens en de schepping en gemeenschap te vormen in Jezus' naam.* (Leefregel)

- We beginnen in Spanje, Santa Coloma. Er wordt tweemaal bruiloft gevierd! Gelukkige gebeurtenissen waarin de fraterniteit een aandeel heeft.
- In Libanon vierde de fraterniteit van Dbayeh 25 jaar aanwezigheid in het kamp. Een geschiedenis van "oorlog en vrede" en toch, Nazaret gaat door! God schrijft nog steeds geschiedenis met zijn volk.
- Vreemd en anders, maar broers en zussen van dezelfde mensenfamilie. Een beleefd verhaal over werken voor vluchtelingen in Gent.
- Parijs vierde opnieuw "Het feest van de Naties". Een groots gebeuren, indrukwekkend. Zo vertellen ons de kleine zusters.
- Colombia- Venezuela: Bochten en kruispunten maken deel uit van ons leven, van onze geschiedenis. Maar ook hier gaat de tocht verder.

- “Een nederige en vernederde Kerk”: een deeltje uit een interessante, toekomstgerichte conferentie van monseigneur Jozef De Kesel, bisschop van Brugge, ons gegeven op een bezinningsweekend voor de Fraterniteit.

Dank aan jullie, familie en vrienden met wie we al deze stukjes leven kunnen en mogen delen.

Een hartelijke groet.

De redactieploeg

Trouw...een trouw... twee trouwen...

"Nazaret zendt je naar de woestijn van de stad, een volk, een milieu, waar vreemden vrienden worden in Jezus naam."

Het is werkelijk waar dat "vreemden vrienden kunnen worden in Jezus naam". We hebben het gezien en gevoeld bij de trouw van Ester en Orlando.

Hun trouw aan elkaar werd bevestigd en gezegend in aanwezigheid van velen: parochiemensen, vrienden en familie, waaronder wij!

"Vriend worden" hoe komt dat?

Een tip vinden we terug in onze leefregel:

"Je verlangen om een van hen te worden, om te leven als gist in het deeg...Het zal een lange nederige weg zijn van behoedzaam nader-bij-komen en schroomvol intreden."

Met Ester en Orlando uit El Salvador was vooral Roger Ponsele, een priester uit het Brugse die al jaren in El Salvador woont, en die Orlando kent, het aanknopingspunt.

Voor of na de mis groetten we elkaar en praatten een beetje.

De geboorte van Laila en het daaropvolgend bezoekje bij hen aan huis brachten ons dichterbij elkaar. De banden groeiden en versterkten.

We leerden ook beter hun situatie kennen.

Orlando kreeg tijdens de oorlog, als vierjarig kind, een granaatscherf in zijn hoofd. Hij heeft er blijvende letsels aan over gehouden. Ze vluchtten naar

Honduras en leefden er jaren in een vluchtlingenkamp: "Een gevangenis in open lucht" noemt hij het. Nadien werden ze gerepatriëerd naar El Salvador. Ze vonden er verschroeide dorpen- en velden terug.

De hoop op een beter leven bracht hen naar Spanje.

Ze hebben papieren en beiden werken enkele uren per week als "huispersoneel" in het zwart. Zoals zoveel mensen, huren ze een kamer en wonen in bij een alleenstaande moeder met haar dochtertje uit Ecuador die het ook moeilijk heeft.

Ze zijn een paar jaar geleden burgerlijk getrouwd. Zo graag wilden ze ook voor de kerk huwen en Laila dopen, maar daar hoort voor hen een feest bij en kleren en een ruiker...en...en...en...en daar is geen geld voor,dus...

De pastoor, sterk bewogen door hun levensverhaal -en situatie begrijpt en zoekt...

Half augustus springt hij binnen met een voorstel: Hij wil hen trouwen en Laila dopen tijdens een gewone zondagseucharistieviering. Na de mis in de parochie een eenvoudige receptie geven waarop iedereen uitgenodigd wordt en het "feestbanket" bij ons...Kan dat?

Natuurlijk, wij even enthousiast als hij...

Hoeveel mensen kunnen er zitten, want aan het feestmaal "zit je"...We tippen op 15 genodigden die zij kiezen.

De parochie, wij, vrienden en familie worden ingezet en taken verdeeld.

Op eigen initiatief kwamen ze elke week naar de fraterniteit om naast het praktische ook hun religieus engagement voor te bereiden.

Op 11/11/12 was het dan zo ver: **de bruiloft van Cana in- en met de fraterniteit in Sta. Coloma.**

Om 9 u stonden ze in de fraterniteit om de kerk en zichzelf klaar te maken...De eucharistieviering is om 12.30 u.

De kerk was mooi versierd, bomvol en er werd gezongen uit volle borst. Voor de gelegenheid werd zelfs op het oude orgeltje gespeeld. Stralend schreden ze naar voor op de tonen van de bruidsmars. Ontroerend...hij in een pak van de pastoor, zij in een eenvoudig elegant kleedje, Laila op de arm en het meisje waarbij ze wonen als bruidsmisje die rozenblaadjes voor hen uit strooide.

De pastoor, improviserend en nabij zoals steeds.

En weer het evangelie "live"! Drie genodigden zegden op het laatste moment af. Niet erg! Het leek vanzelfsprekend dat Magnus (Nigeria) Marta (Colombia) en Rosalina (Ecuador) meekwamen, ook al waren ze niet expliciet genodigd op voorhand. Ze waren er op gekleed!

Na de receptie volgde een feestelijk banket in de fraterniteit, met alles er op en er aan: 2 mooi versierde tafels, een lekkere maaltijd, een

dessertenbuffet, de huwelijks- en doopkaars, kleine aandenkens...

We waren met 17 en de 3 kinderen amuseerden zich in de slaapkamer.

De pastoor zorgde voor de taart, de wijn en de cava, andere mensen betaalden het vlees en nog anderen deelden op een bescheiden manier in de kosten.

Bovendien ontvingen ze geschenkjes die ze als gelukkige kinderen op het einde openden.

Iedereen heeft genoten en wij met hen.

En de trouw gaat door...

Het bruidsboeket legde Ester in de kapel.

Nu hangt het te drogen om het in de lente samen naar Montserrat te brengen. Het wordt hun huwelijksreis, een eerste bezoek aan "La Morenita" om uit dank het boeket aan haar voeten neer te leggen.

Er was nog een **tweede bruiloft**, deze keer van Pakistaanse origine. Al verschillende jaren zijn Huma en haar zus Hina, twee jonge vrouwen, bevriend met de fraterniteit. We gingen met hen al een hele weg. Er is veel in hun cultuur dat ons verrast en waar we soms niet goed bij kunnen. Voor de verloving en de trouw van Hina werden we werkelijk tot de familie gerekend en ook zo behandeld.

Twee weken voor het verlovingsfeest kwamen ze met de mededeling dat Hina, de jongste, 23 jaar, zou

trouwen. Zo maar pardoes (voor ons). Een door de ouders, vanuit Pakistan geregeld huwelijk met een Pakistaan die ook in Spanje woont en christen is, papieren én werk heeft.

Op het verlovingsfeest ontmoetten de toekomstige bruid en bruidegom elkaar voor het eerst "live". Al de genodigden moesten de handpalmen van het bruidspaar bestrijken met henna en hen een zoetheid in de mond geven. 14 dagen nadien was de bruiloft. We waren er terug bij. ! Het leek wel alsof we in een oosters sprookje opgenomen waren! Schitterend!

Deze twee bruiloften in en met de fraterniteit zijn voor ons een bevestiging waar we dankbaar om zijn.

*"Het is je uiteindelijke droom
met je onverdeelde liefdeskracht vereenzaming te
doorbreken, nieuwe verbondenheid te scheppen,
met je zusters en broers universele broederschap hier
en nu te beleven."*

Savine, Else, Paula - **Sta. Coloma**

Libanon

Kleine zusters 25 jaar aanwezigheid in Dbayeh, een Palestijns vluchtelingenkamp in Beiroet.

De burgeroorlog in Libanon had het kamp Jisr-el-Bacha in Beiroet met de daar gevestigde fraterniteit van de kaart geveegd. De kleine zusters die er woonden werden als bij wonder gespaard, maar zij verloren hun fraterniteit, hun leefmilieu en vele vrienden. Hoe en waar verder gaan? Zij verbleven eerst een jaar in België en daarna 5 jaar in Parijs, toch bleef het verlangen om terug te keren naar het woelige Midden-Oosten levendig aanwezig.

Toen werd beslist om de stap te zetten naar Jordanië, het buurland van Libanon. Amman, de hoofdstad, werd de nieuwe plek van insertie. Elke start van een fraterniteit is een avontuur "in geloof, hoop en liefde". Dat was ook zo voor de kleine zusters die naar Amman trokken.

Gedurende de jaren in Jordanië bleven we uitkijken naar de mogelijkheid om het Libanees verhaal verder te schrijven. Er waren veel redenen om er terug te keren. De oorlog had vriendschappen, levens en dromen afgebroken. We wilden zo graag de draad weer opnemen, vrienden terugvinden, fraterniteit vormen in het land waar we in 1970 met veel enthousiasme gestart waren.

Die terugkeer werd werkelijkheid in 1987. Opnieuw gingen we op weg naar Libanon, naar Beiroet, op zoek naar een geschikte plaats. We ontmoetten er de verantwoordelijken van de Pauselijke Missiewerken. Zij vertelden ons dat ze reeds lang aan het uitkijken waren naar een religieuze gemeenschap die bereid was

het leven te delen van de Palestijnse vluchtelingen in het kamp "Dbayeh".

De Voorzienigheid stak een handje toe bij het zoeken naar een huis en na een grondige opsmuk van de woning begonnen we op 1 september 1987 aan een nieuwe zending in het kamp.

In onze Leefregel lezen we: "Samen met je mede kleine zusters en met anderen tracht je tot inzicht te komen in de realiteit die je omgeeft. Samen wil je zoeken en onderscheiden welke engagementen in de lijn liggen van de zending van de Fraterniteit."

Dat was onze eerste taak en het is nog steeds een opgave voor elk

van ons tot op vandaag. Naargelang de noden en uitdagingen van het tijdstip, waren en zijn de engagementen heel variërend.

In de beginperiode gingen enkele kleine zusters, trouw aan ons oorspronkelijk charisma, werken in fabrieken

buiten het kamp. Solidair met de arbeidsters, trokken zij in de vroege morgen naar het werk. Christine werkte in een textielfabriek, Laure in een fabriek van kauwgom...Tot op vandaag herinneren mensen zich levendig de aanwezigheid van de kleine zusters op het werkmidden. "Als Christine wil, mag zij nog altijd terugkomen" zei onlangs de ploegbaas van Filetex. Zonder veel woorden waren de kleine zusters getuigen van een mens geworden God die liefde is.

Van bij het begin werkte een kleine zuster in het sociaal centrum van het kamp zelf. Josephine kreeg als opdracht alle inwoners te bezoeken in functie van de opmaak van statistieken. Zo leerde zij heel vlug de mensen kennen in hun dagelijkse realiteit en effende zij de weg naar onze fraterniteit.

De kleine zuster die het huishouden verzorgde, leerde van en met de burens, ook de Libanese keuken, de gebruiken en tradities van het volk, kennen.

Door het trouw meeleven met allen in alle gebeurtenissen, groeide de verbondenheid tussen de kleine zusters en de bewoners van Dbayeh. Die verbondenheid werd ten diepste beleefd tijdens de burgeroorlog die in 1989 opnieuw oplaaid en duurde tot 1990. Het werd een donkere tijd van dood en vernieling, wonen in grotten en schuilkelders, vluchten en gewond worden. De reeds zo primitieve infrastructuur werd verwoest. We hadden de indruk naar de vorige eeuw terug te keren: naar een leven zonder elektriciteit, zonder telefoon enz...

De bombardementen zaaiden verwoesting. Niets of niemand werd gespaard en de arme bleef totaal berooid achter. De familieverbondenheid verplichtte ons te delen, te helpen en dienend nabij te zijn, ook al was het vaak een machteloze nabijheid.

De oorlog bracht nieuwe noden en oproepen mee: de gewonden moesten verzorgd worden en die noodzaak vormde ons tot verpleegsters. Een zending die de fraterniteit tot op vandaag vervult met veel toewijding en nu ook met professionele kennis.

De jaren gingen voorbij. Palestijnse vluchtelingen keerden terug naar hun vroegere woning in het kamp.

Libanese vluchtelingen herstelden hun huizen en keerden weer naar hun dorpen. Kleine zusters verhuisden, gingen weg...

En toch ...Nazaret ging door!

"Ons pogen om menswaardig en toegewijd met de mens en de schepping om te gaan opende vele nieuwe mogelijkheden om gemeenschap te vormen in Jezus' naam, om kerk te zijn, toegankelijk en levensnabij" (Leefregel). We beleefden het op verschillende werkmiddelen, in het kerkkoor, in de catechese, in de gebedsgroep voor de vrouwen, in het samenwerken met verschillende NGO's....en wellicht op de eerste plaats in de fraterniteit waar de deur van 's morgens tot 's avonds openstaat om mensen op verhaal te laten komen, om gekwetsten te verzorgen...om samen te vieren en lijden mee te dragen...

We zijn 25 jaar verder ...en God schrijft nog steeds geschiedenis met zijn volk.

Op dit ogenblik zijn we slechts met twee kleine zusters in de fraterniteit van Dbayeh: Jo Ghyoot en Martine Vandenberghe .

De derde is Anita, een Libanese kleine zuster die haar vorming verder zet in Brussel. Maar de fraterniteit is groter dan het aantal kleine zusters die er wonen. De jarenlange aanwezigheid zorgde ervoor dat vreemden vrienden werden. Wij mogen voor veel mensen zorg dragen, maar heel veel mensen dragen ook zorg voor ons. Velen delen hun dagelijks brood met ons...wat ons dan weer toelaat te delen met de meest armen. We verzorgen kwetsuren en zijn de zieken nabij... maar valt er een kleine zuster ziek, dan kunnen we rekenen op elke vorm van hulpverlening. We onthalen de Syrische vluchtelingen, maar mogen af en toe 'thuis komen' bij hen.

Ongetwijfeld hebben wij – onze weg zoekend – ook gefaald in ons liefhebben. Tijdens de dankviering op 1 december 2012 vroeg Magda om ons dit te vergeven. Op Pasen mochten wij het dan ook meemaken dat gekwetste mensen, op een heel eerlijke manier vroegen om verzoening in Jezus' naam.

Leven midden een ander volk, in een andere cultuur, blijft ons verrijken en uitdagen. De vertaling ervan in het dagdagelijkse vraagt een nederige openheid die ons, in respect voor de verschillen, de gezamenlijke weg toont naar het hart van God.

Gelukkig en dankbaar om allen en alles kijken we naar de toekomst, naar de volgende 25 jaar.
In volle overgave... kome wat komt!

Fraterniteit van het Midden-Oosten.

**“JE GELOOF IN DE EVENWAARDIGHEID VAN
ELKE MENS, MOET DUIDELIJK EN GETUIGEND
ZIJN...” (Leefregel)**

Talrijke vreemdelingen komen ons land binnen. Wij zijn een multiculturele samenleving geworden. Ieder van ons komt in aanraking met allochtonen. Aan ieder van ons wordt gevraagd ze een plaats te geven midden ons. De vreemdeling die ik opneem, kan mijn hart en denken verruimen en mij bevrijden van vooroordelen en misvattingen over het anders zijn van de onbekende medemens.

Als vrijwilligster in de Werkgroep Vluchtelingen in Gent word ik geconfronteerd met veel schrijnende situaties.

- Kinderen die 's ochtends geen ontbijt krijgen.
- Families die moeite hebben met het betalen van de rekeningen voor water, licht en gas.
- Asielzoekers die uit hun huis worden gezet.
- Roma die voortdurend een ander woning moeten zoeken en nooit stabiliteit kennen, die leven zonder toekomst.
- Wanhopige families die na 15 jaar verblijf in België een uitwijzing kregen. Hun kinderen die hier zijn opgegroeid en vaak hun moedertaal niet meer spreken.

Het verhaal van de barmhartige Samaritaan (Lk 10,25-37) geeft te denken over onze verantwoordelijkheid tegenover de gekwetste en kwetsbare anderen. Dit gaat over het goed zijn zonder voorwaarden voor elke mens, wie hij ook is. De gewonde in deze parabel

behoort niet tot een categorie, het is iemand in nood. Als "naaste" zijn we geroepen om de andere te helpen, hem niet in de steek te laten.

De vonk van God is misschien vooral te vinden in de kleine daden van goedheid, in de zorg voor elkaar, zoals we het lezen in dit verhaal van de barmhartige voorbijganger en, op de koop toe, een Samaritaan...voor de joden geen geachte landgenoot. Het verhaal is een oproep en uitnodiging om zelf ook zo te handelen.

Elke maandagnamiddag doen Carla Ronkes, voorzitter van de Werkgroep Vluchtelingen in Gent, twee stagiaires en ik het onthaal in de Rabotkerk. Reeds vóór de tijd staan de families aan de deur met hun kleine kinderen, met rekeningen die zij niet kunnen betalen, met doktersvoorschriften voor medicamenten, met een vraag naar babymelk en pampers. Er wordt naar hen geluisterd, ze krijgen info

over hun procedure, over medische zorgen en scholen, en ze worden geholpen in hun zoektocht naar werk of een woning.

Ze komen uit Albanië, Kosovo, Rusland, Gana... en wachten op regularisatie, maar intussen moeten ze leven. Momenteel komen er ook veel Roma, een heel aparte groep.

Wij kunnen hun situatie niet veranderen, zij blijven Roma met hun heel eigen cultuur, maar zij worden allereerst voor ons "mensen".

Ik mag voor deze families -in nood - de deur openen, hen onthalen, en vooral ze binnenlaten in mijn hart. Dan ervaar ik hun grote overlevingskracht en vaste hoop op een betere toekomst voor de kinderen. Als vrijwilligster moet je aanvaarden dat je onmogelijk

iedereen kunt helpen en dat je niet alle lijden kunt oplossen. Vaak voel je pijn en grote onmacht t.o.v. zoveel donkere situaties. Het zijn families die nooit rust vinden, nooit stabiliteit kennen en het elementaire voortdurend moeten missen. Vooral de kinderen zijn slachtoffer van deze situatie.

Op een zondagmorgen rond 10u, ontmoette ik een Roma familie met twee kleine kinderen, kletsnat. Ze kwamen uit de nachtopvang. Om 9 u moesten ze buiten en stonden op straat, bedelend om 2 euro om melk te kopen en met de vraag: waarheen zij konden gaan? Er is geen enkel inloopcentrum open op Zondag. Ik verwees hen dan maar naar het station. Deze korte ontmoeting blijft nazinderen, laat onrust en onvrede in mij na... want 5 euro geven is gemakkelijk, maar hoe moet het verder met deze mensen?

Van maandag tot vrijdag sluiten de inloopcentra om 17u, op dat moment moet iedereen de straat op. Voor de mensen met jonge kinderen is dit een ramp als het regent, sneeuwt of koud is. Vooral voor de kinderen tussen 2 en 8 jaar.

De nachtopvang begint pas om 21u. Dan kan er gedoucht en gegeten worden... godzijdank dat deze dienst bestaat, maar voor de kinderen is het laat. Hoe kunnen ze de volgende ochtend goed uitgerust en met aandacht op de schoolbanken zitten?

Deze miserie doet mij in het dagelijks leven veel relativeren en bevragen. Het blijft een confronterend "appel" als mensen voor je deur staan en echt honger hebben, of op zoek zijn naar onderdak om te slapen. Waar halen deze families de blijvende kracht om te overleven? Hier kunnen ze niet leven en ook niet in hun thuisland.

De migratiestroom is enkel te stoppen als de redenen van migratie worden aangepakt. En dat zijn economische en politieke problemen in de landen van herkomst.

Zij en wij, als werkgroep, worden ook geconfronteerd

met de negatieve beslissingen vanwege de Belgische Staat vb families met kinderen die hier hun leven opgebouwd hebben en na 15 jaar verblijf in België een uitwijzing krijgen. Een procedure 15 jaar laten aanslepen is werkelijk onverantwoord.

Met twee studenten op huisbezoek bij Roemenen...

Met deze mensen meegaan, met hen zoals Job "op de mesthoop gaan zitten", maakt hun wachten misschien iets draaglijker.

Ik ervaar het heel zinvol als studenten een namiddag mee huisbezoeken doen of een namiddag meewerken in de Tinten, het geeft vluchtelingen een "gezicht". De Tinten is een VZW met als doelgroep "mensen zonder papieren".

Het maakt mij gelukkig en dankbaar dat deze werkgroep bestaat en dat wij als medewerkers elkaar tot steun zijn. We kunnen heel wat families vaak zonder uitzicht, nabij blijven, ze helpen in wat mogelijk is. Wij helpen de families ook bij terugkeer en zijn voor hen een morele steun.

Op onze parochie Sint-Jan Baptist is het reeds traditie dat de Roma met Pasen naar de kerk komen om hun voedsel te laten zegenen. Dit is een ontroerend schoon moment van delen in hun cultuur en van samen het 'Onze Vader' bidden, elk in zijn eigen taal. Dit jaar werden honderd manden voedsel gezegend en was Tibor, een Slowaakse buurtsteward¹, als tolk aanwezig.

Rita Vandeslijcke

¹ Buurtsteward heeft als bedoeling o.a. overlast bestrijden van nieuwe Europeanen, samenlevingsproblemen op buurtniveau aanpakken....

Parijs Fête des Nations 2013

Wat is het moeilijk om zo 'n feest weer te geven op papier voor hen die dit nooit hebben meegemaakt. Het "Feest van de Naties" is een groots gebeuren in Parijs. Het gaat altijd door het eerste weekend van februari. Het is werkelijk het feest van allen en voor allen, een verbroedering van rassen, kleuren en talen. Alles wordt samen voorbereid. Op onze parochie beginnen we onmiddellijk na Nieuwjaar met de zangrepetities, na de zondagviering. We zingen in alle talen...tenminste dat proberen we! Ook wij leren iets aan in het Nederlands. De verschillende culturen krijgen hun plaats en waarde in de eucharistieviering.

De offerstoet is op zijn Afrikaans, met manden fruit en natuurlijk met dans. De doxologie is met de Sri Lankezen, die op hun manier de Heer prijzen en

danken door te bewegen en te dansen met wierookstokjes en bloemetjes die dan voor het altaar geplaatst worden. De kinderen dragen de vlaggen van de aanwezige landen naar voor. Omdat we in het "Jaar van het geloof" zijn mocht iedereen in eigen taal het land noemen, gevolgd door de woorden "laat het geloof en de liefde groeien in ons".

Zoveel volkeren en culturen samen te zien en te horen is indrukwekkend. Het versterkt enorm het gevoel van samenhang en eenheid midden alle verschillen. Deze dag is echt uniek, het Rijk van de hemel op aarde! Iedereen doet iets en alles verloopt uitstekend. Na de eucharistie wordt er samen gegeten. Elk brengt iets typisch mee van zijn land. Dus gaan we allen beladen met potten naar de kerk. Het eten wordt gedeeld met een 400 tal aanwezigen en er is nog altijd over. Wij Vlamingen, maken rijstpap met bruine suiker! Een gegeerd dessert!

De namen van de gerechten en de landen waar ze vandaan komen worden opgetekend op een spandoek boven de tafels. Zo weet je min of meer wat je eet. Zuur, zoet of pikant..het is allemaal lekker. De Franse stokbroden, met kaas en charcuterie kunnen de al te pikante smaken – voor ons aanvoelen - een beetje verdoezelen. Aperitief en maaltijd duren tot ongeveer 15 uur. Het hoeft niet gezegd dat het een heel gezellige én verrijkende ontmoeting is met velen.

Daarna begint het vrij podium. Er wordt voorgedragen, gezongen en gedanst en dit in eigen, typische klederdracht. Schitterend! De groep kinderen van de parochie vergastten ons op een dans. Zij die zich voorbereiden op het vormsel (16 jarigen), zorgden voor pannenkoeken. De muzikanten verzekerden de ambiance. Een Peruaanse dame, prachtig gekleed, had juist drie vrienden uit Peru op verlof. Zij brachten hun instrumenten mee...wij beluisterden opgetogen het ritme uit Latijns-Amerika.

Om 17uur zijn we dan toch gestopt, al hadden we nog lang kunnen doorgaan. Maar bij het feesten in de kerk hoort ook het opruimen. Ook dit verloopt altijd heel vlot, want iedereen steekt een handje toe.

Het was een onvergetelijke dag, een feest, "le royaume de Dieu parmi nous!"

We kunnen alleen nog danken, voor alle vreugde die we mochten ontvangen...

Lieve Ghyoot

NIEUWS UIT VENEZUELA VOORBIJ DE BOCHT

We zien de bocht aankomen, de indicaties liegen niet. We moeten hem nemen. De weg gaat verder, maar er opent zich een ander panorama. Zo gaat het ook op onze levens- en roepingsweg. De geschiedenis gaat verder en altijd komt er een moment van een moeilijke bocht, van een verandering die diep ingrijpt in ons leven.

We maakten het onlangs mee in de fraterniteit van Venezuela. Na lang overwogen werd de fraterniteit van Los Teques definitief gesloten. De reden: tekort aan versterking door jongere kleine zusters. "Versterking" voor de twee kleine zusters, Lucesse Debrandere en Godelieve De Boey die er woonden en..."jongere"

omdat de barrio omwille van zijn ligging op een berghelling moeilijk toegankelijk is, met steile, lange trappen tussen de huisjes en steeds minder transport omwille van de onveiligheid, want de barrio is een terrein voor jonge rivaliserende drugsbendes die mekaar zonder pardon uitmoorden.

In februari laatsleden namen we afscheid van de barrio en de buurt. De reacties van de mensen waarmee we 15 jaar veel gedeeld hadden, bezorgden ons tranen en hartzeer. Samengevat klonk het: "De fraterniteit was een plek van vrede in onze barrio getekend door geweld. Jullie aanwezigheid gaf ons het gevoel dat we het waard zijn een religieuze gemeenschap midden ons te hebben". Een veelzeggende en aangrijpende boodschap die zich tot de hele kerkgemeenschap richt, want meerdere religieuze gemeenschappen verlaten de moeilijke barrios omwille van het gebrek aan roepingen.

Het afscheid en de daaropvolgende verhuis was een zware, emotionele bocht op onze weg in Venezuela. Ook al laten we los, sluiten we definitief de fraterniteit, we dragen alle gekende namen met hun geschiedenis mee. Het dagelijks leven in de barrio, met zijn suikerzoete naam "Pan de Azúcar" (suikerbrood) en zijn keiharde realiteit, heeft onze roeping bevraagd, ons leven verrijkt, ons geloof verdiept. Het is onze zending *"vereenzaming te doorbreken, verbondenheid te scheppen, mensen als*

zusters en broers te ontmoeten en te erkennen.

(Leefregel). Pan de Azúcar gaf ons daartoe ruimschoots de gelegenheid. We zijn hierom enorm dankbaar.

We gaan in Venezuela nu verder met één fraterniteit, deze van Caña de Azúcar in Maracay, waar we sinds 1976 wonen. Lucesse en Godelieve uit Los Teques maken thans deel uit van deze fraterniteit, samen met Agnes Verniest en Suzy Coolsaet. Edith Van Ooteghem die in Maracay woonde, verliet na 29 jaar Venezuela, richting Colombia. We laten haar aan het woord, ook voor haar was het een scherpe bocht.

Lut.

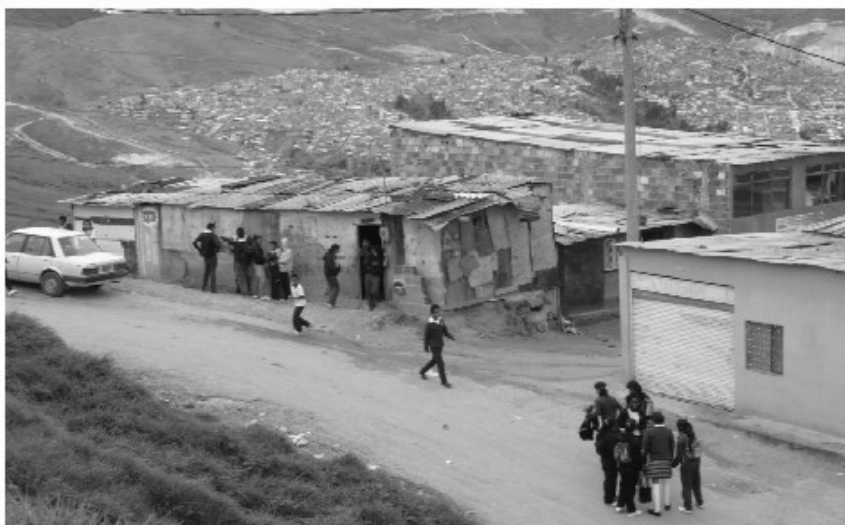
NIEUWS UIT BOGOTÁ

“Mijn plannen zijn niet jullie plannen en jullie wegen zijn niet mijn wegen – zo spreekt de Heer”(Jes. 55,8)

Het is voor mij in deze dagen een sterk inspirerend woord. In maart 1984 vertrok ik naar Venezuela en dacht “voor gans mijn leven”. Maar...“Mijn plannen en wegen zijn jullie plannen en wegen niet” !

Na 29 jaren van fraterniteit vormen in Venezuela, van inleven en van meeleven met een ander volk, jaren van veel verrijkende ervaringen, werd mij voorgesteld om naar Bogotá, Colombia te gaan en daar deel uit maken van de fraterniteit. Ik realiseerde mij dat het een grote verandering zou zijn. Ook al is Colombia een buurland, het is een ander land! Het Spaans klinkt er anders, de woordenschat, de manier van spreken en aanspreken zijn verschillend, om nog niet te spreken van de zeer eigen problematiek van het land. En...hoe en waar zou ik mij dienstbaar kunnen maken?

Ik vertrouwde erop dat de Geest mij wel zou leiden, en zo was het ook.

Op 28 maart kwam ik aan in Bogotá. Op de weg van de luchthaven naar de fraterniteit reden we langs een prostitutiewijk en ik werd sterk getroffen door de aanblik van de jonge meisjes in schaarse kledij, wachtend op hun klanten, op de drempels van huizen met bekladde en afschilferende gevels.

In een stad als Bogotá is er op heel veel terreinen nood aan hulp. Daarom deden we navraag bij de 'Associatie van de religieuzen' en daar verwees men me onmiddellijk naar de equipe "La Red Misión", een opvangnet voor vrouwen in prostitutie.

In het centrum van de stad ligt een beruchte en bekende prostitutiewijk. De wijk wordt de "tolerantiezone" genoemd. Hier "werken" honderden vrouwen en transseksuelen van alle leeftijden in duistere condities die illegaliteit, uitbuiting, geweld en verslaving dekken. De prostitutie blijft voor velen de

enige uitkomst wanneer andere werkmogelijkheden ontbreken.

In een sector van deze wijk woont een kleine gemeenschap van religieuzen: de zusters van de Goede Herder. Daar kan deze heel aparte bevolking van de wijk terecht om het verhaal te doen dat hen belast en tekent, om te bidden, om hun zorgen neer te leggen en vooral om beluisterd en aanvaard te worden als mens. De zusters werken samen met andere religieuzen, priesters en leken, want het "werkterrein" is groot en veeleisend. Het doel van de werkgroep is de vrouwen en meisjes in prostitutie, en ook de transseksuelen, in hun waardigheid als mens erkennen, hen nabij zijn en hun fundamentele rechten verdedigen. De leden van de werkgroep gaan de straat op, leren de vrouwen en meisjes kennen aan "hun" deur en nodigen ze uit voor vorming en gebed.

Toen men mij sprak over deze werkgroep moest ik eerst even nadenken, want hoe raar de uitdrukking nu ook zal klinken, de wereld van de prostitutie is mij onbekend. De rit door de stad en het beeld van de wachtende jonge vrouwen kwam mij voor ogen. Was het een wenk van de Geest? Ik aanvaardde en stapte in de werkgroep.

Hoe werkt het opvangnet "Red Misión"?

Elke dinsdag komen we samen. In de voormiddag is er voor de medewerkers steeds vorming en gebed. We eten samen en in de namiddag gaan we twee aan twee de wijk in om de meisjes te bezoeken. Nieuwe medewerkers mogen zomaar niet mee de straat op. Wij kregen eerst een initiaticursus. Men leert ons o.a. hoé de meisjes en vrouwen te benaderen, wat we mogen en niet mogen. Het is werkelijk 'leren' want behalve de meisjes zijn er de klanten, de pooiers, en andere geïnteresseerden in de "zaken", die geen inmenging dulden.

Op onze tocht door de straten nodigen wij ze uit naar "El Refugio" (de schuilplaats): het huis van de zusters. Daar worden vormende activiteiten georganiseerd, er wordt gebeden en er wordt ook feest gevierd zoals nu met "Moederdag".

De donderdag komt een tweede werkgroep samen, op een andere plaats. De naam is "**Leven en gebed**": inderdaad leven en gebed wordt hier sterk verweven. Bidden heeft voor deze vrouwen een bijzondere betekenis, schuld en nood aan vergeving zijn diep aanwezig in hun leven, ook de zorg om het kind of de kinderen, om de man, om de familie, die dikwijls geen weet hebben van hun beroep. In een sfeer van gebed en vertrouwen durven ze zich uitspreken. We horen er zeer pijnlijke verhalen en ervaringen, situaties die hen ertoe brachten in de prostitutie te stappen van heel jongs af. Langs gebed en Bijbelteksten waarin ze zich herkennen kunnen ze groeien naar innerlijke genezing.

In de groep vrouwen die samenkomt zijn er die reeds uit de prostitutie gestapt zijn. Eruit stappen, hoort en zegt gemakkelijk, maar in werkelijkheid gaat het om een bevochten ommekeer, een echte "bekering". Onlangs nog verliet een vrouw de prostitutie en verkoos het om op straat te slapen en om te leven van het weinige dat recycleren opbrengt, dan in de oude situatie te vervallen. Recycleren betekent hier op straat zoeken, in en rond de vuilnisbakken... Men zag de vrouw op straat met een deken en een rugzak met daarin haar schoolschriften en documenten. Nu is ze zover dat ze de huur van een kamer kan betalen en intussen zoekt ze verder hoe haar situatie te verbeteren. Eén van de vele moedige vrouwen die "opstaan" uit de puinhoop van hun leven.

Ik ben zeer dankbaar in dit "opvangnet" te mogen werken en samen met mijn mede kleine zusters iets van het vele leed van mensen te kunnen meedragen.

Edith Van Ooteghem

EEN NEDERIGE EN VERNEDERDE KERK

Gedachten uit de conferentie van
monseigneur Jozef De Kesel,
bisschop van Brugge.

1. Vernederde Kerk

- Het is een delicaat probleem. Er is vernedering en vernedering. Er is vernedering die onrechtvaardig is en een aversie tegen de kerk die rechtvaardig is of minstens begrijpelijk.
- Er is vernedering die we *verdienen*. Omwille van de machtspositie van de kerk. Hier kan iets gezegd worden over het seksueel misbruik dat nog kon duren tot in de jaren 70-80. Deze kritiek en aversie tegen de kerk zijn niet alleen begrijpelijk maar ook terecht.
- Er is vernedering die we niet *zelf* verdienen. Ze komt omdat de positie van de kerk, ook al is die er niet meer, ons nog steeds achtervolgt. De mentaliteit en de clichés veranderen niet zo vlug. Nog altijd wordt gezegd dat de kerk machtig is en rijk enz. Tegen die kritiek kunnen we niet veel doen. We moeten het wellicht vooral ondergaan. Het is een erfenis die we nog altijd meedragen. Maar het mag nooit een reden zijn om niet te zijn of niet te tonen wat we te diepste zijn.
- Er is een vernedering die we *niet verdienen*. Ze komt alleen door het feit dat we als godsdienst en met name als christendom bestaan. Gewoon omdat godsdienst niet past in deze seculiere

cultuur tenzij strikt als privévereniging. Dat geldt in principe ook voor de islam, maar hier is de heersende opinie toch milder omdat men anders in de problemen raakt met een andere waarde die in de moderne en seculiere cultuur zo aangeschreven staat nl. de openheid op andere culturen. Maar die openheid geldt dan niet voor het christendom. In wezen heeft het christendom hier in het Westen meer en meer het statuut van "vreemde godsdienst". Maar dan niet als zodanig gewaardeerd (wat men wel voor de anderen doet) maar eerder in zijn ernst ontkend en zelfs bespot.

- Hoe reageren op kritiek die we niet verdienen. Dat is niet zo eenvoudig te zeggen. Ik maak hier onderscheid tussen christenen in het Westen en christenen in het Midden-Oosten. Bij die laatsten moeten we de onrechtvaardigheid openlijk aanklagen. Het gebeurt goddank ook in de publieke opinie en media, toch nu en dan. Maar wat ons betreft heb ik geen pasklaar antwoord. Er moet en mag gereageerd worden. We hebben als kerk recht van bestaan. Maar wellicht mag toch niet op gelijk welke manier gereageerd worden. Ook hier dragen we ons verleden mee. Ik zie maar één antwoord: een nederige kerk die niet uit is om haar statuut van culturele

religie te veroveren maar die maar één recht claimt: aanwezig te zijn in de samenleving en zichzelf mogen zijn.

2. Crisis, geen verval

Vanaf het einde van de Oudheid is het Westen gechristianiseerd geworden. Heel de cultuur was doordrongen van het christelijk geloof en het christelijk gedachtegoed. De kerk leefde in een wereld die ze voor een groot deel zelf gemaakt had. Het geloof was er een maatschappelijke evidentie. De opkomst van de moderne cultuur heeft aan die situatie en aan die positie van de kerk een einde gesteld. Dat wil niet zeggen dat het christendom op zijn retour is. Wel is zijn maatschappelijke positie fundamenteel veranderd. En niet zonder gevolgen. Wat we meemaken is het einde van een christelijke cultuur en het begin van een kerk die haar zending moet vervullen in een wereld en een cultuur die niet meer van haar is en waar ze zich ook niet meer als van nature thuis voelt.

Dat inzicht leert ons de reële kerkelijke situatie van vandaag anders en hopelijk juist te begrijpen. De gangbare interpretatie die stelt dat de huidige crisis het gevolg is van een gebrek aan aangepastheid aan de moderne cultuur zorgt voor veel pijn en frustratie. De kerken lopen leeg, er zijn geen roepingen meer, we lijden aan relevantieverlies. Men beleeft het als verval. En onderhuids leeft nog altijd diezelfde interpretatie: het is de schuld van de kerk, van de kerk die het Concilie niet radicaal heeft toegepast, een kerk die zich niet consequent heeft aangepast aan de moderne cultuur. Het is deze interpretatie, erfenis van de postconciliaire periode, die ons verlamt en het ons moeilijk maakt de ware toedracht van de situatie te zien.

De kerken lopen leeg. Men zegt het al dertig jaar. Ze moesten al leeg zijn. Maar de kerken, alom aanwezig en verspreid over heel het territorium, kunnen niet vollopen. De infrastructuur die we van het verleden geërfd hebben, beantwoordt niet meer aan onze reële situatie in de samenleving. Het is niet zo dat we alsmat met minder zijn. Er zijn vele plaatsen van reëel en vitaal christelijk leven. Maar niet meer overal en op alle plaatsen en niet meer voor het geheel van de bevolking. Dat is niet noodzakelijk een teken van verval. Wel van een veranderde situatie. En die situatie moeten we aanvaarden. Het kan zelfs een tijd van genade zijn.

Dat wil niet zeggen dat de kerk niet in crisis is. Dat is ze zeker. En die crisis tast alles aan wat de kerk hier eeuwenlang is geweest. Maar crisis betekent niet noodzakelijk verval, vb in de 18° eeuw was de kerk in Frankrijk niet in crisis, maar in verval. Crisis betekent dat kerk en christendom in een fundamenteel veranderingsproces zijn terechtgekomen. En dat niet omdat ze zich onvoldoende hebben aangepast aan die moderne cultuur. Maar omdat die cultuur, onafhankelijk van welke kerkelijke of pastorale strategie ook, een seculiere cultuur is en dat daardoor de culturele en maatschappelijke positie van de kerk fundamenteel veranderd is. Dat is niet om te keren. Dat is juist te aanvaarden, met alle consequenties van dien. En die zijn waarschijnlijk echt nu niet te overzien. En dan denk ik: het Concilie heeft dat veranderingsproces wellicht onvoldoende ingeschat of gethematiseerd. Maar het heeft ons wel geholpen en helpt ons nog altijd om het te aanvaarden, niet als verval maar juist als crisis, als *kairos*.

Als we in dit veranderingsproces de stem kunnen vernemen van het evangelie, zullen we de weg vinden niet uit maar in de crisis. We zullen beseffen dat we als

kerk niet alles zijn, niet alles weten en niet alles hebben. We zullen nederiger worden, bescheidener, wellicht wat weerlozer. We zullen leren beseffen wat we 'maar' zijn; maar daardoor juist ook beter beseffen wie of wat we zijn. Wellicht is dat de echte vernieuwing van de kerk en de echte erfenis van het Concilie. En wellicht is dat de geëigende manier om kerk te zijn in een seculiere wereld.

3. Een nederige en bescheiden Kerk

Na deze bedenkingen over de situatie van de kerk bij ons, tekenen zich naar mijn aanvoelen toch enkele perspectieven af voor de kerk van morgen. Ik wil ze in wat hierna volgt kort aanduiden. Het is geen blauwdruk van de toekomst. Die heb ik niet.

Mijn bedenkingen en perspectieven situeren zich tussen zekerheid en onzekerheid. Zekerheid: we beleven vandaag niet het einde van het christendom maar toch wel en onherroepelijk het einde van een historische gestalte van het christendom. Maar ook veel onzekerheid: ik weet niet hoe de kerk er binnen enkele decennia zal uitzien. Soms denk ik dat de kerk nog vitaal en krachtig genoeg is om ook in de toekomst een belangrijke factor te blijven op het publieke forum en in de samenleving. Maar soms bekruipt me de gedachte dat het ook mogelijk is dat het christendom hier in het Westen evalueert naar een statuut dat enigszins vergelijkbaar zou kunnen zijn met dat wat de Joodse geloofsgemeenschap hier al eeuwenlang kent in het Westen.

Een bescheiden kerk. Dat betekent een kerk die aanvaardt dat ze niet meer de maatschappelijke positie heeft die ze vroeger heeft gehad, niet alleen feitelijk maar ook van harte, niet als haar lot maar als integrerend deel van haar eigen boodschap en zending. Dat betekent dat het christelijk geloof niet meer maatschappelijk evident is, maar ook niet meer universeel herkenbaar. Dat laatste is moeilijk te aanvaarden, zowel voor de meer behoudende vleugel in de kerk als de meer progressieve richtingen. Maar dat is nu eenmaal onvermijdelijk in een seculiere cultuur.

Een kleinere kerk. Ik bedoel hier niet een minderheid, zoals de Joodse geloofsgemeenschap in ons land inderdaad een minderheid is. Dat kunnen we misschien nog worden, maar dat is nu niet aan de orde. Daarvoor zijn christendom en kerk te zeer verbonden met de wortels van onze beschaving en van haar historisch en cultureel erfgoed. In onze samenleving zullen de christenen een vrij representatief deel van de bevolking blijven, net zoals de moslims het aan het worden zijn. Naast een vastere kern zullen er ook heel veel mens en zijn die op heel gedifferentieerde wijze deelnemen aan het leven van de kerk en niet alle banden willen breken. Maar het is een kerk die niet meer het overgrote deel van de samenleving vertegenwoordigt. Zij vertegenwoordigt 'een' standpunt, 'een' mogelijkheid. Goed wetend en beseffend dat er andere standpunten en mogelijkheden bestaan.

Het zal het meest merkbaar zijn in de uitbouw van de territoriale pastoraal. We kunnen gewoon niet meer overal zijn. Wel kunnen wel overal als christenen leven. Ook lijkt het me uiterst belangrijk dat er ook ter plaatse kleinere groepsvorming mogelijk is waar christenen vanuit een bepaald initiatief of een

bepaalde spiritualiteit elkaar steunen en bemoedigen. Maar plaatsen waar de grote christelijke gemeenschap in haar veelheid en verscheidenheid samenkomt en waar alles aanwezig is om van een kerkgemeenschap te kunnen spreken, die plaatsen zullen minder talrijk worden. In die zin dus minder parochies. Het zal vooral in het dossier van de kerkgebouwen en de kwestie van hun toekomst of herbestemming zijn dat we pas goed en aan den lijve zullen ondervinden dat de tijden inderdaad veranderd zijn. Het kan niet onze zorg zijn alles te behouden. Het gaat ook niet om afbouw en liquidatie. Wel gaat het erom dat er een voldoende aantal plaatsen zijn van authentiek christelijk leven dat naar buiten iets uitstraalt.

Een belijdende kerk. Het is in de ontmoeting met de ander, dat ik mezelf leer kennen, mijn anders zijn, en dus mijn eigenheid. Dat geldt ook meer en meer voor de kerk vandaag en zeker voor die van de toekomst. Juist in een seculiere en pluralistische cultuur weet de kerk dat ze niet meer alles en iedereen representeert. Ze vertegenwoordigt 'een' standpunt, 'een' mogelijkheid. Ze zal haar standpunt, om relevant te zijn, juist niet zoveel mogelijk herleiden tot wat algemeen gangbaar is. Dat is niet zozeer een uiting van klerikale zelfbetrokkenheid maar juist van bescheidenheid: ze is maar wat ze is, maar ze is dan ook wat ze is. In die zin zal de kerk in de toekomst grotere zorg dragen voor haar identiteit, groter dan nu het geval is. Ze hoeft dat niet noodzakelijk te doen in een defensieve houding. Het is gewoon een kwestie van authenticiteit: eerlijkheid tegenover zichzelf en tegenover de anderen. Ze moet zich niet anders voordoen dan wat ze is.

Een open kerk. Als ik denk dat de kerk van de toekomst meer zorg zal dragen voor haar identiteit, dan hoop ik dat ze daarbij een open kerk zal blijven in

trouw aan het Concilie. Niet een kerk die zich opsluit in haar eigen groot gelijk. Een kerk die aanvaardt dat ze niet meer universeel herkenbaar en verstaanbaar is. Maar dan toch ook geen kerk die zegt 'het zij dan zo' en erin berust. In die zin een kerk die openstaat voor zoekende mensen en hen goed ontvangt. Niet een kerk die alleen nog relevant is voor het getto der getrouwen. Open ook op de samenleving, op deze moderne en seculiere cultuur. Niet veroordelend en defensief, maar solidair met de mensen van deze tijd, met hun hoop en hun vreugde, met hun verdriet en hun angsten. Een kerk die participeert aan het maatschappelijk debat en zich inzet voor een menswaardiger wereld. Een kerk die trouw is aan haar geloof en onbevangen zichzelf. Maar ook een open kerk, solidair met de vragen, de vreugden en de angsten van de mensen van deze tijd. Een kerk die allereerst de vreugde uitstraalt van de schoonheid en het geluk te mogen leven in de eenvoud van het evangelie.

Van ons heengegaan...

*"Het is ons maar geleend, de vele mooie dingen
Ons onbetwistbaar eigendom, zijn de herinneringen..."*

Op 31 januari 2013 overleed Gaston **Vandenbergh**,
de vader van Martine uit Libanon. Hij werd geboren op
20 mei 1926.

Nog even praktisch

Lezers vroegen ons naar een rekeningnummer om hun
solidariteit in daden om te zetten.

Een bijdrage voor de Nazaretberichten zelf kan nog
steeds op het nummer:

IBAN BE 91 8907 1409 9176
BIC VDSPBE91
Kleine zusters van Nazaret,
Meibloemstraat 90, 9000 Gent